

УДК 347.1:347.6

Гринько Світлана Дмитрівна –

докторка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри приватного права
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2737-5702>

E-mail: svetgrin27@ukr.net

Svitlana D. Hrynko –

Doctor of Legal Sciences, Professor, Head of Private Law Department
Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University Management and Law
(8 Heroiv Maidanu Street, Khmelnytskyi, 29000, Ukraine)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2737-5702>

E-mail: svetgrin27@ukr.net

Сімейні правовідносини у нотаріальній діяльності в Україні в умовах цифровізації

Метою статті є визначення особливостей сімейних правовідносин у нотаріальній діяльності в Україні в умовах цифровізації.

Нотаріат виступає складовим елементом механізму правового регулювання сімейних правовідносин, поєднуючи в собі правозастосовну, превентивну та охоронну функції. Його діяльність спрямована не лише на фіксацію юридичних фактів, а й на забезпечення стабільності сімейних відносин, зменшення конфліктності та формування довіри до правових інститутів держави.

Цифровізація нотаріальної діяльності є об'єктивним і незворотним процесом, який істотно впливає на здійснення сімейних прав. Вона створює нові можливості для підвищення доступності та ефективності нотаріальних послуг у сфері сімейного права, має відбуватися поступово, з урахуванням соціальної значущості таких правовідносин і необхідності забезпечення балансу між інноваціями та правовою безпекою.

Цифровізація нотаріальної діяльності істотно трансформує порядок здійснення сімейних прав, змінюючи форми правочинів, способи ідентифікації учасників та механізми доступу до нотаріальних послуг.

Впровадження системи «e-Нотаріат» демонструє значний потенціал підвищення ефективності та доступності нотаріальних процедур, однак супроводжується нормативною невизначеністю правового статусу електронних нотаріальних актів, особливо у сфері сімейного права. Цифрова ідентифікація та цифрова ідентичність особи є базовими передумовами функціонування цифрового нотаріату, проте у сімейних правовідносинах потребують підвищених стандартів достовірності, безпеки та нормативного закріплення.

Гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами, з урахуванням позитивного досвіду держав ЄС є необхідною умовою повноцінної цифровізації нотаріального забезпечення сімейних правовідносин та підвищення довіри суспільства до електронних нотаріальних дій.

Ключові слова: *нотаріат, нотаріальна діяльність, цифровізація, сімейні правовідносини, сімейні договори, шлюбний договір, сімейні спори, правове регулювання.*

S.D. Hrynko Family Legal Relations in Notarial Activity in Ukraine under Digitalization Conditions

The purpose of the article is to determine the peculiarities of family legal relations in notarial activity in Ukraine in the conditions of digitalization.

The notary acts as an integral element of the mechanism of legal regulation of family legal relations, combining law enforcement, preventive and protective functions. Its activities are aimed not only at recording

legal facts, but also at ensuring the stability of family relations, reducing conflict and building trust in the legal institutions of the state.

The digitization of notarial activities is an objective and irreversible process that significantly affects the exercise of family rights. It creates new opportunities to increase the availability and efficiency of notarial services in the field of family law, should take place gradually, taking into account the social significance of such legal relations and the need to ensure a balance between innovation and legal security.

Digitalization of notarial activity significantly transforms the procedure for exercising family rights, changing the forms of transactions, methods of identification of participants and mechanisms of access to notarial services.

The implementation of the “e-Notariat” system demonstrates significant potential for increasing the efficiency and availability of notarial procedures, but is accompanied by regulatory uncertainty of the legal status of electronic notarial acts, especially in the field of family law. Digital identification and digital identity of a person are basic prerequisites for the functioning of a digital notary, but in family legal relations they require increased standards of reliability, security and regulatory consolidation.

Harmonization of national legislation with European standards, taking into account the positive experience of EU states, is a necessary condition for the full digitalization of notarial support for family legal relations and increasing public trust in electronic notarial actions.

Keywords: *notary, notarial activity, digitalization, family legal relations, family contracts, marriage contract, family disputes, legal regulation.*

Постановка проблеми. Цифровізація правової системи є одним із ключових напрямів трансформації державного управління та правозастосування в Україні. Особливе місце в цьому процесі посідає нотаріат як інститут превентивного правосуддя, покликаний забезпечувати юридичну визначеність, захист прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб. У сфері сімейного права нотаріальна діяльність має підвищене соціальне значення, оскільки стосується особистих немайнових і майнових прав подружжя, батьків, дітей та інших членів сім'ї.

На сучасному етапі нотаріальна практика у сфері сімейного права в Україні переважно здійснюється у традиційній, паперовій формі, при цьому електронні реєстри використовуються здебільшого як допоміжний інструмент. Водночас у діяльність нотаріусів поступово впроваджуються окремі елементи цифрових процедур, зокрема електронний облік нотаріальних дій та обміну інформацією, застосування кваліфікованого електронного підпису (далі КЕП), а також електронна діяльність з державними реєстрами.

Це безпосередньо впливає на здійснення сімейних прав, змінюючи порядок вчинення нотаріальних дій, форму правочинів і механізми ідентифікації сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі питання

сімейних правовідносин у нотаріальній діяльності України в умовах цифровізації поки що не отримало комплексного та системного дослідження. Окремі вчені зосереджували увагу на цифровізації нотаріальної діяльності, впровадженні електронних реєстрів і дистанційних нотаріальних дій, тоді як інші аналізували специфіку нотаріального посвідчення сімейно-правових договорів, спадкових та шлюбних правовідносин (І. С. Апалькова, С. Б. Булеца, В. А. Ватрас, А. О. Дутко, Л. В. Красицька, М. В. Менджул, З. В. Ромовська, І. Е. Ревуцька, О. І. Сафончик, Р. О. Стефанчук, М. В. Сосонович, В. О. Токарева, С. Я. Фурса, Є. О. Харитонов, В. М. Чернега, О. А. Явор та інші). Водночас взаємозв'язок сімейних правовідносин і трансформацій нотаріальної діяльності під впливом цифрових технологій здебільшого розглядався фрагментарно, без формування цілісної наукової концепції. Це зумовлює потребу в комплексному дослідженні зазначеної проблематики з урахуванням сучасних викликів цифровізації правової системи України.

Метою статті є визначення особливостей сімейних правовідносин у нотаріальній діяльності в Україні в умовах цифровізації.

Виклад основного матеріалу. Сімейні правовідносини в українській правовій доктрині розглядаються як сукупність суспільних відносин, врегульованих нормами Сімейного

кодексу України (далі СК України) та іншими джерелами сімейного права [1], що виникають між подружжям, батьками і дітьми, іншими членами сім'ї та родичами на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення або інших юридичних фактів [2, с. 55-57; 3, с. 63-66; 4, с. 51]. Вони характеризуються поєднанням особистих немайнових і майнових прав та обов'язків, підвищеним рівнем державного захисту, а також значною роллю диспозитивного регулювання поряд із дією імперативних норм.

Сьогодні в Україні відбуваються процеси цифрової трансформації правової системи, які істотно впливають і на сферу сімейного права. Цифровізація державних сервісів змінює традиційні форми реалізації сімейних прав та обов'язків, зокрема у частині реєстрації актів цивільного стану, доступу до адміністративних послуг, а також взаємодії фізичних осіб із державними органами. З огляду на це цифрові інструменти сприяють підвищенню доступності та оперативності здійснення сімейних прав [5, с. 162].

Показовим прикладом цифровізації у сфері сімейних правовідносин є запровадження можливості державної реєстрації шлюбу в електронній формі через застосунок «Дія» в межах експериментального проєкту, схваленого Урядом у вересні 2024 року. Таке рішення було зумовлене необхідністю адаптації правових процедур до умов воєнного стану та забезпечення реалізації сімейних прав осіб, які з об'єктивних причин не можуть бути присутніми особисто. Не менш значущим є впровадження комплексної електронної послуги «єМалятко», що дозволяє батькам новонародженої дитини отримати низку державних послуг на підставі однієї електронної заяви, поданої через портал «Дія». Подальший розвиток цифрових сервісів у цій сфері, зокрема запровадження електронної реєстрації кандидатів в усиновлювачі, свідчить про розширення використання цифрових інструментів у регулюванні сімейних правовідносин [5, с. 163].

Водночас цифровізація сімейного права пов'язана з обробкою значного обсягу чутливих персональних даних, що зумовлює підвищені вимоги до їх захисту та дотримання принципів конфіденційності, законності й пропорційності. У цьому контексті особливого значення набуває роль нотаріату як інституту, покликаного

забезпечити баланс між цифровими інноваціями та традиційними правовими гарантіями захисту сімейних прав, зокрема щодо електронної форми нотаріальних актів, цифрової ідентифікації учасників.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про нотаріат» нотаріат в Україні є системою органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені цим Законом, з метою надання їм юридичної вірогідності [6]. У практичному вимірі нотаріат виступає ключовим інструментом забезпечення сімейних правовідносин у таких формах: посвідчення шлюбних договорів; посвідчення договорів про поділ спільного майна подружжя; посвідчення договорів щодо утримання, виховання та визначення місця проживання дитини; оформлення згоди на вчинення дій у сфері сімейних правовідносин; засвідчення фактів, що мають юридичне значення для сімейних прав та обов'язків. У кожному з цих випадків нотаріус здійснює перевірку правоздатності та дієздатності сторін, з'ясовує дійсні наміри учасників правовідносин, а також перевіряє відповідність змісту правочину вимогам законодавства та моральним засадам суспільства.

Особливе значення нотаріат має у контексті захисту прав дитини як центральної цінності сімейного права. Посвідчуючи договори між батьками щодо аліментних зобов'язань, участі у вихованні дитини чи визначення порядку спілкування з нею, нотаріус зобов'язаний оцінювати не лише формальну відповідність правочину закону, а й його відповідність принципу найкращих інтересів дитини. Таким чином, нотаріус фактично виконує квазісудову функцію попереднього контролю за дотриманням прав дитини, що істотно знижує ризик подальших судових спорів.

Нотаріат також виконує важливу превентивну функцію у сфері сімейних правовідносин. Через надання правових роз'яснень, консультацій і роз'яснення правових наслідків укладення відповідних договорів нотаріус сприяє усвідомленому прийняттю рішень сторонами. Це особливо актуально у випадках розірвання шлюбу, поділу майна або врегулювання питань щодо дітей, коли сторони перебувають у стані психологічного напруження

та можуть не до кінця усвідомлювати довгострокові правові наслідки своїх дій.

Таким чином, нотаріат виступає складовим елементом механізму правового регулювання сімейних правовідносин, поєднуючи в собі правозастосовну, превентивну та охоронну функції. Його діяльність спрямована не лише на фіксацію юридичних фактів, а й на забезпечення стабільності сімейних відносин, зменшення конфліктності та формування довіри до правових інститутів держави.

У контексті сучасних тенденцій цифровізації нотаріат як механізм забезпечення сімейних правовідносин зазнає трансформації. Впровадження електронних реєстрів, електронного документообігу та цифрових сервісів змінює форми реалізації нотаріальних функцій, проте не змінює їх сутності. Навпаки, у цифровому середовищі значення нотаріуса як суб'єкта, що гарантує законність і баланс інтересів сторін, лише зростає, оскільки з'являються нові ризики, пов'язані з ідентифікацією особи, автентичністю волевиявлення та захистом персональних даних.

У науковій літературі неодноразово підкреслюється актуальність упровадження цифрових технологій у діяльність нотаріату України. Так, І. С. Апалькова зазначає, що застосування електронних реєстрів, електронного документообігу та ведення архівів у цифровій формі здатне істотно скоротити час вчинення нотаріальних дій і гармонізувати роботу нотаріуса загалом, а також перетворити нотаріат в максимально доступний і зручний для фізичних осіб правовий інструмент [7, с. 27, 31].

Цифровізація нотаріальної діяльності в Україні здійснюється поетапно та ґрунтується на сукупності нормативно-правових актів, зокрема законів України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», «Про захист персональних даних» та інших. Важливим етапом цього процесу стало створення та впровадження державної автоматизованої системи «е-Нотаріат», яка покликана забезпечити єдине цифрове середовище для вчинення нотаріальних дій, ведення відповідних реєстрів і взаємодії нотаріусів з органами державної влади.

До ключових переваг системи «е-Нотаріат» відносять: а) зручність, що полягає в

доступності всіх нотаріальних дій через оновлений інтерфейс в одному цифровому середовищі; б) інноваційність, яка забезпечується інтеграцією з державними реєстрами та можливістю оперативного обміну даними без надмірних бюрократичних процедур; в) безпеку, оскільки використання захищеного кваліфікованого електронного підпису дозволяє здійснювати юридично значиме підписання документів, мінімізуючи паперовий документообіг [8].

З вересня 2025 року триває тестування системи «е-Нотаріат», до якого долучилися сотні нотаріусів, з одночасною апробацією реальних нотаріальних функцій, зокрема посвідчення довіреностей та формування витягів зі спадкових реєстрів. Система базується на Електронному реєстрі нотаріальних дій, який забезпечує фіксацію всіх без винятку нотаріальних дій і включає такі складові, як Єдиний реєстр спеціальних бланків нотаріальних документів, Єдиний реєстр довіреностей та Спадковий реєстр. Участь у тестуванні є добровільною і здійснюється з використанням особистого кваліфікованого електронного підпису нотаріуса; всі дії відбуваються виключно в тестовому середовищі та не мають юридичної сили [9].

Водночас Нотаріальна палата України (далі НПУ) неодноразово звертала увагу органів державної влади на необхідність належного законодавчого забезпечення цифровізації нотаріальної діяльності. За оцінкою Палати, на сьогодні відсутнє комплексне законодавче регулювання е-Нотаріату, а окремі рішення впроваджуються без належного нормативного підґрунтя [10].

Окрему стурбованість НПУ викликала реалізація наказу Міністерства юстиції України від 9 січня 2025 року № 78/5, яким передбачено підтвердження реєстраційних дій у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно виключно за допомогою віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія. Підпис». За інформацією Палати, така вимога фактично унеможливує здійснення професійної діяльності нотаріусами, які не мають необхідних документів для використання цього інструменту, що вже призводить до численних звернень і практичних проблем [11].

Крім того, чинне законодавство України наразі не містить комплексного регулювання електронної форми нотаріальних актів у сфері сімейного права, що зумовлює виникнення як теоретичних, так і практичних труднощів у правозастосуванні.

У науковій літературі неодноразово наголошується на відставанні України у сфері цифровізації нотаріальних послуг порівняно з державами – членами Європейського Союзу. Так, М. В. Соснович зазначає, що, попри розвиток електронного урядування та наявність правового регулювання електронної ідентифікації й електронних довірчих послуг, електронний нотаріат в Україні перебуває лише на стадії становлення. Серед причин цього називаються недовіра частини населення до електронних документів, відсутність законодавчої можливості електронного посвідчення нотаріальних договорів, а також недостатній рівень захищеності електронного документообігу в нотаріальній сфері [12, с. 210-211]. З огляду на це вчений наголошує, що впровадження електронного нотаріату в Україні є необхідною умовою гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами та підвищення ефективності нотаріальної діяльності у сфері сімейних договорів [12, с. 211].

Отже, практика нотаріального забезпечення сімейних правовідносин в Україні наразі перебуває на перехідному етапі від традиційної паперової моделі до поступової цифровізації. Попри наявність окремих цифрових елементів, відсутність комплексного нормативного регулювання та усталеної судової практики стримує повноцінне впровадження електронного нотаріату у сфері сімейного права. Врахування європейського досвіду та системне законодавче забезпечення цифрових нотаріальних процедур здатні істотно підвищити ефективність, доступність і превентивний потенціал нотаріального захисту сімейних правовідносин.

Однією з ключових передумов функціонування цифрового нотаріату є забезпечення надійної та юридично значущої ідентифікації особи, тобто встановлення особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії (ст. 43 Закону України «Про нотаріат») [6]. В Україні така ідентифікація здійснюється із

застосуванням кваліфікованого електронного підпису, відомостей державних електронних реєстрів, а також різноманітних засобів електронної ідентифікації, передбачених чинним законодавством (ст. 46¹ Закону України «Про нотаріат») [6].

У сфері сімейних правовідносин проблема ідентифікації учасників набуває особливої актуальності, оскільки значна частина нотаріальних дій пов'язана зі здійсненням та захистом прав і законних інтересів неповнолітніх, недієздатних або осіб з обмеженою цивільною дієздатністю. Це обумовлює необхідність встановлення підвищених стандартів достовірності ідентифікації, а також запровадження додаткових процесуальних і технічних гарантій, що мають бути чітко визначені на нормативному рівні.

У науковій доктрині цифрова ідентифікація розглядається крізь призму ширшого поняття цифрового статусу особи. Так, зазначається, що цифровий статус людини являє собою сукупність її спеціальних цифрових модусів як учасника цифрових правовідносин, які визначають обсяг і зміст наявних цифрових прав, законних інтересів та обов'язків, а також особливості їх здійснення, виконання, захисту й охорони. Фіксація цифрового статусу особи, як правило, відбувається через систему електронних реєстрів прав, обмежень, обтяжень, правочинів та інших юридичних фактів [13, с. 39].

Розвиваючи цю тезу, В. О. Токарева зазначає, що в цифровому середовищі фізична особа вступає у правовідносини опосередковано - через свою цифрову ідентичність, яка є своєрідною проекцією особи в мережі. Зміст цифрової ідентичності охоплює сукупність усієї інформації про особу в цифровому просторі, зокрема персональні дані, цифровий слід, цифрову репутацію, відомості про взаємодію з іншими суб'єктами, а також інформацію про будь-які вчинені дії, навіть у разі їх видалення з публічного доступу в мережі Інтернет [14, с. 38].

Важливість цифрової ідентичності підкреслюється й у працях інших науковців. Зокрема, за твердженням С. Б. Булеци, цифрова ідентичність є життєво необхідною умовою сучасного людського спілкування. З метою запобігання загрозам та зловживанням вона має

бути безпечною та конфіденційною. Як соціальний феномен інтернет-ідентичність визначає соціальну презентацію людини як у цифровому середовищі, так і поза його межами, що зумовлює її правове значення як в онлайн-, так і в офлайн-взаємодії [15, с. 201].

Отже, цифрова ідентифікація учасників сімейних правовідносин є базовою умовою ефективного функціонування цифрового нотаріату та гарантією захисту прав вразливих категорій осіб. Формування надійної системи цифрової ідентичності потребує комплексного нормативного врегулювання, яке б поєднувало технічні засоби ідентифікації з правовими гарантіями безпеки, конфіденційності та достовірності участі особи у сімейних правовідносинах.

Певний розвиток отримує практика використання електронних договорів із застосуванням КЕП, однак у сфері сімейних правовідносин вона залишається обмеженою. Так, укладення шлюбних договорів, договорів про поділ спільного майна подружжя чи договорів щодо утримання та виховання дітей здебільшого здійснюється виключно в паперовій формі та за обов'язкової особистої участі сторін і нотаріуса.

Судова практика України наразі не сформувала сталої правової позиції щодо електронних нотаріальних актів у сфері сімейних правовідносин. Це зумовлено, з одного боку, обмеженим застосуванням електронних інструментів у нотаріальній діяльності, а з іншого - відсутністю спеціального законодавчого регулювання електронної форми сімейних договорів. Разом із тим існують загальні підходи судів та нотаріальної практики щодо використання КЕП і електронних сервісів, які потенційно можуть бути поширені й на сферу сімейного права.

Практичний вимір нотаріального забезпечення сімейних правовідносин свідчить професійний досвід нотаріусів. Як свідчить нотаріальна практика, найчастіше клієнти звертаються за посвідченням договорів про поділ спільного майна подружжя, договорів щодо сплати аліментів, а також договорів, що визначають порядок виховання, утримання та проживання дітей після розірвання шлюбу. Такі договори мають важливе превентивне значення, оскільки сприяють оперативному та менш

конфліктному розгляду справ про розірвання шлюбу в судовому порядку, особливо у випадках, коли подружжя має неповнолітніх дітей [16].

У цьому контексті нотаріус виконує функцію превентивного правосуддя, запобігаючи виникненню майбутніх спорів і виступаючи фактором суспільного миру. Нотаріус інформує сторони про можливі правові механізми врегулювання конфліктних питань, роз'яснює їх правові наслідки та сприяє досягненню домовленостей з урахуванням інтересів усіх учасників сімейних правовідносин, передусім дитини [16]. Зокрема нотаріус виконує роль медіатора для вирішення сімейних конфліктів при здійсненні нотаріальної діяльності [17; 18].

Аналіз нотаріальної практики також свідчить про порівняно низьку популярність шлюбних договорів, попри їх значний потенціал у запобіганні майновим спорам у разі розірвання шлюбу. Водночас кількість звернень щодо укладення шлюбних договорів і договорів про поділ майна подружжя в окремих нотаріальних практиках є співмірною. Шлюбний договір дозволяє врегулювати майнові відносини між подружжям, визначити їхні майнові права та обов'язки, а також окремі майнові аспекти реалізації батьківських прав. При цьому шлюбний договір укладається виключно за особистої участі сторін, тоді як договір про поділ майна може бути укладений і через представника за наявності відповідним чином оформленої довіреності [16].

Висновки. Цифровізація нотаріальної діяльності є об'єктивним і незворотним процесом, який істотно впливає на здійснення сімейних прав. Вона створює нові можливості для підвищення доступності та ефективності нотаріальних послуг у сфері сімейного права, має відбуватися поступово, з урахуванням соціальної значущості таких правовідносин і необхідності забезпечення балансу між інноваціями та правовою безпекою. Особливості сімейних правовідносин у нотаріальній діяльності в Україні в умовах цифровізації полягають у таких положеннях.

1. Нотаріат в Україні виступає ключовим механізмом забезпечення правової визначеності у сфері сімейного права, виконуючи не лише

формально-посвідчувальну, а й превентивну, консультаційну та охоронну функції.

2. Цифровізація правової системи, зокрема нотаріальної діяльності, істотно трансформує порядок здійснення сімейних прав, змінюючи форми правочинів, способи ідентифікації учасників та механізми доступу до нотаріальних послуг.

3. Впровадження системи «е-Нотаріат» демонструє значний потенціал підвищення ефективності та доступності нотаріальних процедур, однак супроводжується нормативною невизначеністю правового статусу електронних нотаріальних актів, особливо у сфері сімейного права.

4. Цифрова ідентифікація та цифрова ідентичність особи є базовими передумовами функціонування цифрового нотаріату, проте у сімейних правовідносинах потребують підвищених стандартів достовірності, безпеки та нормативного закріплення.

5. Гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами, з урахуванням позитивного досвіду держав ЄС є необхідною умовою повноцінної цифровізації нотаріального забезпечення сімейних правовідносин та підвищення довіри суспільства до електронних нотаріальних дій.

Список використаних джерел:

1. Ватрас В. А. Джерела сімейного права: проблеми теорії та практики: монографія. Хмельницький: Поліграфіст 3, 2020. 824 с.
2. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
3. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.
4. Сімейне право України: підручник / за ред. С. Б. Булеци, В. Г. Фазикоша. К.: Знання, 2015. 376 с.
5. Дідук А.Г., Герасименко О.В. Цифрові інновації в сімейному праві України: правовий аналіз функціоналу платформи «дія» та її вплив на еволюцію інституту сімейних правовідносин. *Юридичний вісник*. 2024. № 4 (73). С. 161-168. URL: <file:///C:/Users/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Downloads/21-4.pdf>.
6. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993. № 3425-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст.383. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>.
7. Apalkova I. (2021). Notary in Ukraine: establishment and introduction of digital technologies. *ScienceRise: Juridical Science*, (2(16), 27–32. URL: <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2021.235308>.
8. Е-Нотаріат: нотаріат нового покоління. URL: https://e-notariat.minjust.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com.
9. 3 вересня розпочалося тестування Системи е-Нотаріату. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/238759_3-veresnya-rozpochalosya-testuvannya-sistemi-e-notaratu.
10. Нотаріальна палата наполягає на законодавчому підґрунті для безпечного впровадження е-Нотаріату. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/240451_notarialna-palata-napolyaga-na-zakonodavchomu-pdrunt-dlya-bezpechnogo-vprovadzheniya-e-notaratu?utm_source=chatgpt.com.
11. Нотаріальна палата пропонує відтермінувати обов'язкове використання «Дія.Підпис» для реєстраційних дій. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/240311_notarialna-palata-proponu-vidtermnuvati-obovyazkove-vikoristannya-dyapdpis-dlya-restratsynikh-dy.
12. Сосонович М.В. Проблеми та перспективи нотаріального посвідчення сімейних договорів. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2024. Серія ПРАВО. Випуск 86: частина 2. С. 207-212. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/01/34-1.pdf>.
13. Стефанчук Р.О. Інформаційні технології та право: Quo Vadis? *Право України*. 2018. № 1. С. 30–50. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=prukr_2018_1_5.

14. Токарева В.О. Щодо питання цифрової ідентичності у мережі інтернет. *Приватне та публічне право*. 2022. № 4. С. 35–40. URL: http://pp-law.in.ua/archive/4_2022/6.pdf.
15. Булеца С.Б. Цифрова ідентичність. *Аналітично-порівняльне правознавство*. Випуск № 03, 2025, частина 1. С. 201-205. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/30.pdf>.
16. Щодо проблемних питань вчинення нотаріальних дій в сфері сімейних правовідносин: Інтерв'ю адвоката та нотаріуса. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/shhodo-problemnix-pitan-vcinennia-notarialnix-dii-v-sferi-simeinix-pravovidnosin-interviu-advokata-ta-notariusa>.
17. Teremetskyi V., Tokarieva K., Stefanchuk M., Kovach Ya., Fast O., Fedorenko T. Prospects for the Development of Mediation Institute in Notarial Activities. *Archives Des Sciences*. 2024. Volume 74. Issue 2. P. 1-6. URL: <https://unige.org/articles/2024%20Issue%202/2024201.pdf>.
18. Теремецький В. І. Насильство в сім'ї в Україні: правові, соціальні та цифрові виміри протидії. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. № 3. С. 148-56. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/2187>.

References:

1. Vstras V. A. Dzherela simeinoho prava: problemy teorii ta praktyky: monohrafiia. Khmelnytskyi: Polihrafist 3, 2020. 824 s.
2. Simeine pravo Ukrainy: pidruchnyk / za red. A. O. Dutko. Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2018. 480 s.
3. Simeine pravo: pidruchnyk / za zah. red. V. A. Kroitora ta V. Yu. Yevko ; MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 2016. 512 s.
4. Simeine pravo Ukrainy: pidruchnyk / za red. S. B. Buletsy, V. H. Fazykosha. K.: Znannia, 2015. 376 s.
5. Diduk A.H., Herasymenko O.V. Tsyfrovi innovatsii v simeinomu pravi Ukrainy: pravovyi analiz funktsionalu platformy «diia» ta yii vplyv na evoliutsiiu instytutu simeinykh pravovidnosyn. *Yurydychnyi visnyk*. 2024. № 4 (73). S. 161-168. URL: <file:///C:/Users/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Downloads/21-4.pdf>.
6. Pro notariat: Zakon Ukrainy vid 02.09.1993. № 3425-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1993. № 39. St.383. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>.
7. Apalkova I. (2021). Notary in Ukraine: establishment and introduction of digital technologies. *ScienceRise: Juridical Science*, (2(16), 27–32. URL: <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2021.235308>.
8. E-Notariat: notariat novoho pokolinnia. URL: https://e-notariat.minjust.gov.ua/?utm_source=chatgpt.com.
9. 3 veresnia rozpochalosia testuvannia Systemy e-Notariatu. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/238759_3-veresnya-rozpochalosya-testuvannya-sistemi-e-notaratu.
10. Notarialna palata napoliahaie na zakonodavchomu pidgrunti dlia bezpechnoho vprovadzhennia e-Notariatu. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/240451_notarialna-palata-napolyaga-na-zakonodavchomu-pdrunt-dlya-bezpechnogo-vprovadzhennya-e-notaratu?utm_source=chatgpt.com.
11. Notarialna palata proponuie vidterminuvaty обов'язкове використання “Diia.Pidpys” dlia reiestratsiinykh dii. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/240311_notarialna-palata-proponu-vdtermnuvati-obovyazkove-vikoristannya-dyapdpis-dlya-restratsynikh-dy.
12. Sosonovych M.V. Problemy ta perspektyvy notarialnoho posvidchennia simeinykh dohovoriv. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu*, 2024. Serii PRAVO. Vypusk 86: chastyna 2. S. 207-212. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/01/34-1.pdf>.
13. Stefanchuk R.O. Informatsiini tekhnolohii ta pravo: Quo Vadis? *Pravo Ukrainy*. 2018. № 1. S. 30–50. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=prukr_2018_1_5.

14. Tokareva V.O. Shchodo pytannia tsyfrovoi identychnosti u merezhi internet. *Pryvatne ta publichne pravo*. 2022. № 4. S. 35–40. URL: http://pp-law.in.ua/archive/4_2022/6.pdf.
15. Buletsa S.B. Tsyfrova identychnist. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. Vypusk № 03, 2025, chastyna 1. S. 201-205. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/30.pdf>.
16. Shchodo problemnykh pytan vchynennia notarialnykh dii v sferi simeinykh pravovidnosyn: Interv'iu advokata ta notariususa. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/shhodo-problemnix-pitan-vcinennia-notarialnix-dii-v-sferi-simeinix-pravovidnosin-interviu-advokata-ta-notariususa>.
17. Teremetskyi V., Tokarieva K., Stefanchuk M., Kovach Ya., Fast O., Fedorenko T. Prospects for the Development of Mediation Institute in Notarial Activities. *Archives Des Sciences*. 2024. Volume 74. Issue 2. P. 1-6. URL: <https://unige.org/articles/2024%20Issue%202/2024201.pdf>.
18. Teremetskyi V. I. Nasylstvo v sim'i v Ukraini: pravovi, sotsialni ta tsyfrovi vymiry protydii. *Aktualni problemy pravoznavstva*. 2025. № 3. S. 148-56. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/2187>.